Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	27 oktober 2021
Portefeuille(s)	Economische Zaken, Deelnemingen, Wonen, Openbare ruimte, Verkeer, Vervoer en Luchtkwaliteit, Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s):	Victor Everhardt, Egbert de Vries en Marieke van Doorninck
Behandeld door	Ruimte & Duurzaamheid, Economische Zaken en Grond en Ontwikkeling Bestuurszaken.RD[redacted]
Onderwerp	Vooraankondiging congestie elektriciteitsnetwerk Amsterdam door Liander op 28 oktober; voor de voedingsgebieden van onderstation Vliegenbos

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeert het college u over:

- de vooraankondiging door Liander van congestie (code oranje) op het elektriciteitsnetwerk bij onderstation Vliegenbos in Amsterdam-Noord;
- de situatie, zoals aangegeven door Liander, op de verschillende onderstations in Amsterdam zoals verzocht tijdens de Raadscommissie Financiën, Economische zaken en Duurzaamheid van 30 september 2021;
- een korte schets van de voorgestelde aanpak door Liander in samenwerking met gemeente en andere partners voor het oplossen van de congestie en het voorkomen van congestie in de toekomst;
- de terugkoppeling van het ambtelijk gesprek met het ministerie van Economische Zaken naar aanleiding van de 'brandbrief' van de gemeente Amsterdam over de congestie, zoals toegezegd in de commissie FED van september.

Deze vooraankondiging en de geschetste situatie op het elektriciteitsnetwerk van Liander in Amsterdam laten nogmaals zien dat het niet vanzelfsprekend is dat het elektriciteitsnetwerk tijdig en afdoende voorziet in de behoefte naar stroom. De gemeente heeft een groot belang bij het oplossen van de problemen op het netwerk, Hiervoor ligt de primaire verantwoordelijkheid bij netbeheerder Liander. De capaciteitsproblemen maken dat sommige ontwikkelingen in de stad tijdelijk geen doorgang kunnen vinden. Dit vraagt om extra maatregelen en nauwe samenwerking tussen alle betrokkenen waaronder de netbeheerders, de grootverbruikers, de gemeente en het Rijk.

Inleiding

Op 24 juni en 16 september jl. informeerden we u over vooraankondigingen van congestie door Liander in verschillende gebieden in Amsterdam. Daarbij hebben we aangegeven dat de situatie in vrijwel de gehele stad zorgelijk is. Inmiddels hebben wij van Liander vernomen dat zij op 28 oktober

2021 ook voor het gebied dat gevoed wordt door onderstation Vliegenbos (zie bijlage voor de gebiedsgrenzen) een vooraankondiging van congestie moeten doen (code oranje). Ook hebben zij de (bedrijfsgevoelige) situatie op de overige onderstations kunnen duiden. Dit geeft zowel Liander als de gemeente een beter beeld van de situatie op het Amsterdamse elektriciteitsnetwerk.

In deze brief worden, op basis van de nu beschikbare informatie, kort de impact en mogelijke oplossingsrichtingen geschetst. Verder wordt ingegaan op de situatie in de rest van het Amsterdamse elektriciteitsnetwerk.

Oorzaak congestie en impact op ontwikkelingen in verzorgingsgebied Vliegenbos
Liander kondigt, conform hun richtlijnen, congestie aan om de betrouwbaarheid van het netwerk voor hun bestaande klanten te garanderen. Deze aankondiging van congestie betekent dat voor het gehele stadsdeel Noord code oranje gaat gelden. Daarnaast geldt voor het gebied Buiksloterham/Overhoeks sinds 24 juni jl. code rood door congestie op een middenspanningskabel. De congestie in Noord wordt veroorzaakt doordat de vraag naar elektriciteit in het betreffende gebied de afgelopen periode sneller is gegroeid dan waarop Liander heeft kunnen anticiperen. Deze groeiende vraag naar elektriciteit wordt veroorzaakt door de groei van de stad met o.a. nieuwe (industriële en logistieke) bedrijven, datacenters, horeca, supermarkten, zorginstellingen, onderwijsinstellingen en de elektrificatie van mobiliteit en verwarming van woningen. Verschillende specifieke ontwikkelingen in het gebied zorgen voor een grotere elektriciteitsvraag waar het betreffende onderstation niet in kan voorzien.

Een structurele oplossing voor de congestie in Noord wordt gezocht in de uitbreiding van onderstation Noord Papaverweg. Deze staat gepland voor Q2 2025. Daarnaast werken Liander en TenneT samen met de gemeente aan de realisatie van meerdere nieuwe onderstations in Noord, om een toekomstbestendig elektriciteitsnetwerk te creëren. In alle congestiegebieden wordt daarnaast gekeken naar mogelijkheden om energie te besparen en meer te sturen op vraag en aanbod.
Nieuwe kleinverbruik aansluitingen, zoals woningen, kunnen in deze periode nog wel van elektriciteit worden voorzien. Hiervoor reserveert Liander vermogen. Maar nieuwe grootverbruikers zoals (industriële of logistieke) bedrijven, horeca, supermarkten, zorg- of onderwijsinstellingen of partijen die snellaad-infra verzorgen, kunnen mogelijk niet worden voorzien in hun elektriciteitsbehoefte. Dit geldt ook voor bestaande klanten met een grootverbruik aansluiting die een uitbreiding nodig hebben en zich nog niet bij Liander hebben gemeld. Concreet speelt dit nu voor drie klanten van Liander. De inschatting is dat dit de aankomende jaren voor meer klanten gaat spelen omdat in de betreffende verzorgingsgebieden grote gebiedsontwikkelingen zijn voorzien. Ook snellaadstations voor elektrische bussen en veren kunnen hier last van krijgen. Vanwege privacywetgeving mag Liander geen individuele klantgegevens delen waardoor de precieze impact nog meer verduidelijkt moet worden.

Situatie op de rest van het Amsterdamse elektriciteitsnetwerk
Naast de vijf gebieden waar nu congestie voor is aan- of afgekondigd, geldt voor vrijwel heel Amsterdam code geel. Dit betekent dat de situatie zorgelijk is. Afhankelijk van de snelheid van de ontwikkelingen is er een serieuze kans aanwezig dat de komende maanden en jaren in meer delen van Amsterdam congestie gaat worden aangekondigd. De gemeente werkt nauw samen met

Liander om de elektriciteitsvoorziening in Amsterdam te verstevigen en is met Liander in gesprek om de uitwisseling van informatie over de situatie van het elektriciteitsnetwerk en de ontwikkelingen in Amsterdam te verbeteren. In de bijlage vindt u meer informatie van Liander over de situatie op de verschillende onderstations in Amsterdam. Dit is bedrijfsgevoelige informatie waarvan Liander ons heeft laten weten dat deze onder strikte geheimhouding met u wordt gedeeld.

Oplossingsrichtingen voor congestie

De structurele oplossing voor de congestieproblematiek ligt bij het uitbreiden van het netwerk. Hiervoor werken we samen met Liander en TenneT aan een Ontwikkelkader voor de onderstations en de daarbij behorende kabelverbindingen. Dit ontwikkelkader zal u in Q1 2022 ontvangen. Deze netuitbreidingen kosten echter veel tijd en daarom dringen we er bij Liander op aan om haast te maken met oplossingen voor de korte termijn. Liander richt per congestiegebied een caseteam in dat onderzoekt welke oplossingen kunnen worden ingezet zodat de economische ontwikkeling van de stad, het bouwen van woningen en de energietransitie in het gewenste tempo kan doorgaan. Om Liander te helpen bij het implementeren van deze oplossingen is inmiddels vanuit de gemeentelijke organisatie een crisisteam samengesteld. De eerste resultaten vanuit het team worden in Q1 2022 verwacht. Concreet onderzoekt het crisisteam de volgende oplossingsrichtingen:

- Versneld uitbreiden en verzwaren van het lokale netwerk. Samen met Liander zoeken we naar mogelijkheden om de huidige planning van de uitbreiding te versnellen. Wanneer het netwerk is uitgebreid, ontstaat er ruimte voor nieuwe ontwikkelingen;
- Tijdelijke maatregelen, zoals tijdelijke transformatoren en batterijen;
- Vraag en aanbod van elektriciteit in balans brengen onder andere door afspraken te maken met klanten om hun vermogensvraag tijdens de piekuren te verlagen (congestiemanagement);
- Eventuele andere onconventionele en innovatieve oplossingen, die onder andere kunnen voortkomen uit de marktconsultatie voor flex-oplossingen die onlangs is afgerond;
- Voor de gebiedsontwikkeling wordt onderzocht of- en onder welke voorwaarden de reserveringen die Liander heeft gemaakt voor nieuwe woningen kunnen worden gebruikt voor de overige functies die deel uitmaken van de gebiedsontwikkelingen. Nu wordt door Liander alleen vermogen gereserveerd voor nieuwe woningen, terwijl in de gebieden niet alleen woningen maar ook (maatschappelijke) voorzieningen zoals scholen, winkels, horeca en andere bedrijvigheid worden gerealiseerd.

Samenwerken met andere stakeholders

De impact van deze problematiek wordt voor Amsterdam steeds groter. De kans bestaat dat ontwikkelingen in meerdere delen van de stad vertraging oplopen. Het is echter geen probleem dat zich alleen in Amsterdam afspeelt. In heel het land loopt het elektriciteitsnetwerk tegen de grenzen van haar capaciteit aan. We zijn dan ook met verschillende stakeholders in gesprek over de manier waarop we hier actie op kunnen ondernemen. Naar aanleiding van de brandbrief die de Burgemeester heeft geschreven naar de Staatssecretaris EZK heeft op 5 oktober 2021 een eerste gesprek plaatsgevonden op ambtelijk niveau met het Ministerie EZK, directie Elektriciteit. Het Ministerie deelt de zorgen over deze problematiek en er is de intentie uitgesproken voor nadere samenwerking. Voor de korte termijn heeft het Ministerie EZK niet direct oplossingen voorhanden

voor de door Amsterdam geschetste behoeften. Onder andere omdat het Rijk is gehouden aan EU regelgeving en de rol van de netbeheerder. Wel ziet het Ministerie EZK kansen om te onderzoeken of het bestaande Ruimtelijke Ordening instrumentarium breder kan worden ingezet. We nodigen de Staatssecretaris EZK uit voor een werkbezoek aan Amsterdam.

Tot slot zal Liander de komende tijd samen met de gemeente gesprekken aangaan met partijen in de stad over de wijze waarop zij kunnen bijdragen aan oplossingen.

We verwachten u hiermee voor nu voldoende te hebben geïnformeerd en zullen een volgende stand van zaken verzorgen tijdens de halfjaarlijkse update begin 2022.

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Femke Halsema
Burgemeester

Peter Teesink
gemeentesecretaris

Bijlagen
1. Kaart gebiedsgrenzen verzorgingsgebied onderstation Vliegenbos
2. GEHEIM: Informatie Onderstations Amsterdam Liander